

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z wniosku P. S., A. S.
z udziałem Gminy B., Powiatu L., C. W., B. W., M. W.
o ustanowienie służebności drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. akt II Ca [...],

1. odrzuca skargę kasacyjną w części w której jest ona skierowana przeciwko rozstrzygnięciu o oddaleniu apelacji uczestniczki postępowania M. W.;

2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców P. S. i A. S. od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z 8 kwietnia 2021 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i

uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Na wstępie należy zauważyć, że wnioskodawcy zaskarżyli postanowienie Sądu Okręgowego w całości. Jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r. – zasada prawna, III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108). Część orzeczenia, dotycząca oddalenia apelacji uczestniczki postępowania M. W., jest korzystna dla skarżących. Zaskarżając skargą kasacyjną w całości postanowienie Sądu Okręgowego, skarżący nie wykazali interesu prawnego w zaskarżeniu rozstrzygnięcia oddalającego apelację uczestniczki postępowania, co uzasadniało odrzucenie skargi kasacyjnej w tym zakresie jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparli na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z 8

marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżących zachodzi oczywista zasadność skargi z uwagi na to, że Sąd drugiej instancji pominął, iż nieruchomości stanowiąca własność skarżących posiada budowlany charakter, a zatem ustanowienie służebności drogi koniecznej według wariantu IV opinii biegłego geodety uniemożliwi pełne wykorzystanie nieruchomości. Podnieśli, że zgodnie z § 14 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jedn. Dz. U. z 2022, poz. 1225) dopuszcza się zastosowanie dojścia i dojazdu do działek budowlanych w postaci ciągu pieszo-jezdnego, pod warunkiem że ma on szerokość nie mniejszą niż 5 m, umożliwiającą ruch pieszy oraz ruch i postój pojazdów. Droga konieczna według wariantu IV ustanowionego przez Sąd ma szerokość od 3 m do 3,70 m. Szerokość ta uniemożliwi skarżącym pełne wykorzystanie nieruchomości, która zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego znajduje się na obszarze zabudowy zagrodowej. W ocenie skarżących Sąd Okręgowy rażąco naruszył art. 145 § 2 w zw. z art. 145 § 3 k.c. oraz art. 286 k.p.c.

Lektura uzasadnienia Sądu Okręgowego wskazuje, że Sąd ten, wbrew twierdzeniom wnioskodawców, uwzględnił zagrodowy charakter nieruchomości, dla której wnioskodawcy domagali się ustanowienia służebności. Zawarte w skardze kasacyjnej jej podstawy pokrywają się z zarzutami zawartymi w apelacji, do których Sąd drugiej instancji się odniósł. Wskazał m.in., że droga konieczna w przyjętym wariantcie przebiega po istniejącej drodze, z której wnioskodawcy korzystali do tej pory. Z drogi tej, o szerokości od 3 m do 3,70 m korzysta właściciel nieruchomości o numerze ewidencyjnym 1235/1 i członkowie jego rodziny, którym zapewnia ona dostęp zarówno do części nieruchomości wykorzystywanej rolniczo, jak i do znajdujących się na nieruchomości zabudowań. Nie ma więc żadnych podstaw do przyjęcia, że przedmiotowa droga nie zaspokaja potrzeb nieruchomości wnioskodawców, która aktualnie wykorzystywana jest przez nich jedynie rolniczo. Sąd ten uwzględnił także, że nieruchomość wnioskodawców, zgodnie z ustaleniami właściwego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, znajduje się na obszarze zabudowy zagrodowej, a zatem teoretycznie możliwe jest wybudowanie na

tej nieruchomości budynku mieszkalnego, jak również to, że przy wytyczaniu drogi koniecznej i określaniu potrzeb nieruchomości władnącej należy brać pod uwagę także przyszłe przeznaczenie tej nieruchomości. Słusznie jednak zauważył, że nie chodzi tu o przeznaczenie „ewentualne” lub „możliwe”, lecz takie, jakie w niedługim czasie nieruchomość ma rzeczywiście pełnić, podczas, gdy wnioskodawcy nie wskazywali, że mają jakieś konkretne plany związane z zabudową swojej nieruchomości, ani tym bardziej, że podjęli już konkretne czynności w celu realizacji takich planów.

Należy również zauważyć, że § 14 powoływanego w skardze kasacyjnej rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie w postanowieniu ust. 1 przewiduje, że do działek budowlanych oraz do budynków i urządzeń z nimi związanych należy zapewnić dojście i dojazd umożliwiające dostęp do drogi publicznej, odpowiednie do przeznaczenia i sposobu ich użytkowania oraz wymagań dotyczących ochrony przeciwpożarowej, określonych w przepisach odrębnych. Szerokość jezdni nie może być mniejsza niż 3 m. Droga konieczna wyznaczona w niniejszym postępowaniu spełnia zatem wymogi odnoszące się do szerokości, wynikające z tego przepisu. Skarżący nie wykazali w trakcie postępowania, że w odniesieniu do ich nieruchomości niezbędne jest wyznaczenie ciągu pieszo-jezdnego, umożliwiającego ruch pieszego oraz ruch i postój pojazdów. Wymóg szerokości 5 metrów odnosi się wyłącznie do takiego ciągu.

Argumentacja zawarta w skardze sprowadza się do zaprezentowania przez skarżących własnej oceny sprawy, kwestionowania rozstrzygnięcia i przedstawienia go jako oczywiście niesprawiedliwego. Skarżący podważają w istocie ustalony w sprawie stan faktyczny i zamierzają do jego modyfikacji, zgodnie z przyjętym przez siebie kierunkiem. Nie uwzględniają, że postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżący, polemizując z ustaleniami i oceną dowodów, zmierzają w istocie do zniweczenia publicznoprawnej

funkcji skargi i wydania orzeczenia w interesie jednostkowym, w postępowaniu opartym na analizowaniu przeprowadzanych przed Sądami obu instancji dowodów.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje zatem, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, które skutkowałoby oczywistym uzasadnieniem skargi.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]